

Міністерство освіти і науки України

Дніпропетровський національний університет залізничного транспорту
імені академіка В. Лазаряна

Факультет «Економіко-гуманітарний»

Кафедра «Економіка та менеджмент»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор

професор Б. С. Боднар

«21» 2018 р.

УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ

ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

для здобувачів ступеня вищої освіти «магістр»

із галузей та спеціальностей

07 Управління та адміністрування

073 «Менеджмент»

м. Дніпро – 2018

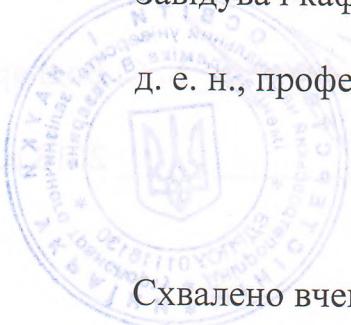
Розробники: Чаркіна Т. Ю. - к.е.н., доцент кафедри економіки та менеджменту

Програма затверджена на засіданні кафедри «Економіка та менеджмент»

«19» «11» 2018 р. протокол №3

Завідувач кафедри «Економіка та менеджмент»

д. е. н., професор Гненний О. М. Гненний

Схвалено вченою радою економіко-гуманітарного факультету

«19» «11» 2018 р. протокол №2

Голова, доц. Полішко Т. В.

1. Загальні відомості

Програму навчальної дисципліни «Управління змінами» складено відповідно до освітньо-професійної програми "Менеджмент" підготовки магістра за спеціальністю 073 "Менеджмент".

Метою вивчення навчальної дисципліни є освоєння здобувачами вищої освіти основних функцій, принципів та методів управління змінами підприємства та одержання практичних навичок із організації процесу управління змінами.

Основними завданнями вивчення дисципліни є формування системи знань та умінь студентів щодо сутності, цілі та функцій управління змінами, його методичного інструментарію, методів та підходів управління змінами в організаціях, опанування навичками управління індивідуальними, груповими та організаційними змінами.

В межах дисципліни вивчається:

- розуміння сутності змін та природи їх виникнення;
- класифікація та типи змін;
- моделі управління змінами;
- створення команд з управління змінами;
- сучасні методи та підходи до управління змінами;
- формування у студентів наукового світогляду і знань із технологій та методів управління змінами в організаціях.
- вивчення особливостей функціонування організацій в умовах безперервних змін.
- підходи до управління реалізацією стратегічних змін фірми.

2. Міждисциплінарні зв'язки

Вивчення дисципліни "Управління змінами" ґрунтуються на результатах навчання дисциплін:

- Менеджмент організацій. Розділи "Функції управління", "Стратегічне планування", "Побудова організації", "Забезпечення ефективності діяльності організації".
- Управління конкурентоспроможністю. Розділи "Основи теорії конкуренції", "Стратегії конкуренції", "Теорія управління конкурентними перевагами", "Наукові підходи до управління конкурентоспроможністю",
- Управління якістю. Розділи: Конкурентоспроможність і якість.

3. Статус дисципліни:

Названа дисципліна є вибірковою компонентою циклу професійної підготовки освітньої програми. На вивчення навчальної дисципліни відведене 5 кредитів ECTS (150 годин).

4 Результати навчання та компетентності

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач*	Очікувані програмні результати навчання*
ЗК1. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні ФК1. Вміння обирати та використовувати стратегії, методи та інструментарій управління змінами	ПРН1. Застосовувати концепції, методи та інструменти управління змінами для результативного та ефективного управління організацією: В когнітивній сфері на рівні Знання – називати, описувати, відтворювати сутність категорій "зміни", "нововведення", "перетворення"; види змін; основні чинники опору змінам; Розуміння – з'ясовувати, пояснювати, розпізнавати стратегії змін, класифікацію змін; засобів реалізації організаційних змін; пояснити різницю між видами змін. Застосування – застосовувати основні методи, стратегії управління організаційними змінами ; обчислювати показники оцінки конкурентності; виявляти переваги організації Аналізу – аналізувати стан організаційних змін..
ЗК4. Здатність організовувати та мотивувати людей рухатися до спільної мети, працювати в команді. ФК2. Встановлювати критерії, за якими організація визначає подальший напрямки розвитку, розробляти і реалізовувати відповідні стратегії та плани	ПРН4. Планувати діяльність організації в стратегічному та тактичному розрізах: В когнітивній сфері на рівні Знання – називати, описувати, відтворювати принципи та методи управління змінами; теоретичні основи управління змінами. Розуміння – ідентифікувати, пояснювати принципи зміни корпоративної культури організації; розробки стратегій управління змінами підприємства; оцінки ефективності та конкурентоспроможності підприємства. Застосування – розробляти елементи конкурентної стратегії підприємства; оцінювати конкурентні переваги підприємства для отримання більшої долі ринку; розробляти оптимальну стратегію розвитку організації. Аналізу – проводити системний аналіз діяльності організації Синтезу – розробляти стратегію змін, адекватну змінам часток ринку
ЗК5. Здатність діяти на основі етичних міркувань, соціально відповідально і свідомо. ФК3. здатність до саморозвитку, навчання впродовж життя та ефективного само менеджменту.	ПРН3. Застосовувати навички обґрунтuvання та управління проектами, генерування підприємницької ідеї: В когнітивній сфері на рівні Знання – називати, описувати, відтворювати підходи та методи управління змінами підприємства. Розуміння – класифікувати, описувати, пояснювати принципи розвитку організацій в сучасних умовах; моделі управління змінами Застосування - розробляти стратегії зміни діяльності окремих

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач*	Очікувані програмні результати навчання*
ФК7. Здатність розробляти проекти та управляти ними, виявляти ініціативу та підприємливість	господарств залізничного транспорту в умовах його реструктуризації.
ЗК6. Вміння виявляти та вирішувати проблеми, генерувати нові ідеї. ФК5. Вміння створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління.	ПРН5. Організовувати та здійснювати комунікації з представниками різних професійних груп та в міжнародному контексті. В когнітивній сфері на рівні Знання – називати, описувати, відтворювати підходи та методи управління змінами підприємства. Розуміння – класифікувати, описувати, пояснювати принципи розвитку організацій в сучасних умовах; моделі управління змінами Застосування – запропонувати дієві інструменти мотивування персоналу організації, установити зв'язок між рівнями управління організації.
ФК9. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, ухвалювати управлінські рішення та забезпечувати умови їх реалізації	ПРН10. Вміти аналізувати й структурувати проблеми організації, ухвалювати управлінські рішення та забезпечувати умови їх реалізації В когнітивній сфері на рівні Знання – називати, описувати, відтворювати основні чинники зовнішнього та внутрішнього середовищ організації, теорію управління конкурентними перевагами, види конкурентних ринків та ринків покупців. Розуміння – описувати, пояснювати взаємозв'язок чинників зовнішнього та внутрішнього середовищ організації; визначати переваги організації і готовати їх діяльність до змін та захоплення нових ніш на ринку. Застосування – використовувати методи управління змінами підприємства. Аналізу – аналізувати чинники зовнішнього та внутрішнього середовищ стосовно конкурентоспроможності підприємства.
ФК8. Здатність використовувати психологічні технології роботи з персоналом. ФК10. Здатність до управління організацією, її змінами	ПРН11. Вміти управлювати організацією, її змінами, здійснюючи їх інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення, в тому числі у відповідності до міжнародних стандартів та рекомендацій моделей досконалості: В когнітивній сфері на рівні Знання – називати, описувати, відтворювати принципи підвищення конкурентоспроможності в умовах сучасного ринку; методи управління змінами в організаціях. Розуміння – описувати, пояснювати, відтворювати принципи розвитку організацій в сучасних умовах; моделі управління змінами Застосування – приймати ефективні рішення для отримання переваги організації і готовати їх діяльність до змін та

Компетентності, якими новинен оволодіти здобувач*	Очікувані програмні результати навчання* захоплення нових ніш на ринку.
---	--

*Нумерація компетентностей і програмних результатів навчання згідно освітньо-професійної програми "Менеджмент"

5. Форма контролю

Форма підсумкового контролю за навчальною дисципліною – екзамен.

6. Рекомендована література

1. Указ Президента України від 20.04.00 р. № 603/2000 “Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 11 квітня 2000 року “Про стан залізничного транспорту України та заходи щодо його ефективного функціонування”.
2. Концепція розвитку транспортно-дорожнього комплексу України на середньостроковий період та до 2020 року, затверджена рішенням Колегії Мінтрансу від 23.10.01 р. Наказ МТУ від 05.11.01 р. № 764.
3. Указ Президента України від 11.06.98. № 615/98 “Про затвердження Стратегії інтеграції України до Європейського Союзу”;
4. Директива Ради Європейського співтовариства 91/440/ЕС від 29.07.91 р. Про розвиток залізниць у Європейському співтоваристві із змінами викладеними у директиві ЄСЕС 2001/12 від 26.02.2001 р.;
5. Адизес И. Управление жизненным циклом корпорации / И. Адизес ; пер. с англ. под науч. ред. А.Г. Сеферяна. - СПб. : Питер, 2007. - 384 с. - (Серия «Теория менеджмента»).
6. Виноградова О.В. Реінжиніринг бізнес-процесів торговельних підприємств : монографія / О.В. Виноградова. -Донецьк : ДонДУЕТ, 2006.- 183 с.
7. Виханский О.С. Менеджмент / О.С. Виханский, А.И. Наумов. - 3-е изд. - М. : Гардарика, 2010. - 320 с.
8. Грин М. Управление изменениями : [пер. с англ.] / М. Грин. - СПб. : ДК, 2007.- 360 с.
9. Королькова Е.М. Реструктуризация предприятий : учеб. пособие / Е.М. Королькова. - Тамбов : Изд-во Тамб. гос. техн. ун-та, 2007. - 80 с.
10. Коттер Дж.П. Впереди перемен / Дж.П. Коттер. - М. : Олимп- Бизнес, 2003. - 256 с.
11. Коттер Дж.П. Суть перемен. Невыдуманные истории о том, как люди изменяют свои организации / Дж.П. Коттер, Д.С. Козн. - М. : Олимп-Бизнес, 2004. - 256 с.
12. Корн Д.С. Суть перемен: путеводитель. Инструменты и тактика руководства преобразованиями в компании : [пер. с англ.] / Д.С. Корн. - М. : Олимп-Бизнес, 2007. - 320 с.
13. Рамперсад Х.К. Общее управление качеством: личностные и организационные изменения : [пер. с англ.] / Х.К. Рамперсад. - М. : Олимп-Бизнес, 2005. - 256 с.
14. Садеков А.А. Стратегическое управление предприятием: управление изменениями : учеб. пособие / А.А. Садеков, О.Ю. Гусева. - Донецьк : ДонГУЗТ, 2005. - 203 с.
15. Широкова Г.В. Управление организационными изменениями : учеб. пособие / Г.В. Широкова. - СПб.: СНГГУ, 2005.
16. Genus Audley. The management of change: perspectives and practice. - London: International Thompson business press, 1998. -123 p.
17. Шевченко І.Б. Управління змінами: Навч. посібник для студентів вищих

навчальних закладів /І.Б.Шевченко – [електронний ресурс] - Київ: НТУУ «КПІ» Політехніка, 2015. – 231с.
http://www.dut.edu.ua/uploads/l_1603_65256919.pdf

18. Залізничний транспорт України. 2000-2004 р.р.
19. Железнодорожный транспорт. 1999-2004 р.р.
20. Кірпа Г.Н. Інтеграція залізничного транспорту України у європейську транспортну систему: Монографія. - Д.: Вид-во Дніпропетр. нац. ун-ту залізн. трансп. ім. акад. В. Лазаряна, Арт - Прес, 2003. - 268.
21. Обзор международного опыта реформирования железнодорожного транспорта. – К. : "Эрнст энд Янг", 2006. – 100 с.
22. Кулаєв Ю. Ф. Методы экономической оценки инвестиционных проектов на транспорте: Учебно-метод. пособие. – К.: Транспорт України, – 2001. – 182 с.
23. Экономика железнодорожного транспорта : учебник / Н. П. Терешина, В. Г. Галабурда, М. Ф. Трихунков и др.; под ред. Н. П. Терешиной, Б. М. Лапидуса, М. Ф. Трихункова. – М.: УМЦ ЖДТ, 2006. – 801 с.
24. Хайек Ф. Конкуренция как процедура открытия / Ф. Хайек // Мировая экономика и международные отношения. – 1989. – № 12. – 180 с.

7. Система оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти за результатами заліку відповідає умовам, викладеним у стандарті університету СО ВНЗ-ДНУЗТ-3.01-2010, позначається за чотирибальною шкалою, шкалою ECTS та у балах за 100-бальною системою а саме:

Національна шкала	Сума балів	Шкала ECTS
5- відмінно	90 - 100	A
4 - дуже добре	82 - 89	B
4 - добре	75 - 81	C
3 - задовільно	67 - 74	D
3 - достатньо	60 - 66	E
2 - незадовільно з повторним складанням контрольного заходу	35 - 59	Fx
2 - незадовільно з повторним вивченням дисципліни	0 - 34	F

Діагностування успішності навчання студентів здійснюється шляхом оцінювання активності на практичних заняттях, всіх видів самостійної роботи, перевірки знань за допомогою тестування у відповідностями із наступними критеріями оцінювання рівня успішності навчання:

Міністерство освіти і науки України

Дніпропетровський національний університет залізничного транспорту
імені академіка В. Лазаряна

Факультет «Економіко-гуманітарний»
Кафедра «Економіка та менеджмент»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

"Економіка та менеджмент"

О. М. Гненний

«21 » 11 2018 р.

УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

для здобувачів ступеня вищої освіти «магістр»
із галузей та спеціальностей

07 "Управління та адміністрування"

073 «Менеджмент»

Розробник(и) робочої програми Софія к.е.н., доцент Т. Ю. Чаркіна

Декан факультету ЕГ Ольга Т.В. Полішко

Начальник навчального відділу Людмила Л.Є. Андрашко

м. Дніпро – 2018

Робоча програма з дисципліни "Управління конкурентоспроможністю"

Ухвалено на засіданні кафедри «19» 11 2018 р., протокол № _____Зав. кафедри Гнєнний О. М. ГненнийЛектор Чаркіна Т. Ю. Чаркіна

Доповнення/зміни до робочої програми

На 20 20 н.р. _____« » 20 р. протокол № _____ Зав. кафедри _____

Лектор _____

На 20 20 н.р. _____« » 20 р. протокол № _____ Зав. кафедри _____

Лектор _____

**1 Розподіл навчального часу для денної форми навчання
2018 / 2019 навчальний рік**

Вид навчання (наведений приклад)	Семестр				Усього			
	перший		другий					
	I половина	II половина	I половина	II половина				
	год.	год.	год.	год.	год.	кп. ECTS		
Загальний обсяг за навчальним планом	—	—	75	75	150	5		
Навчальні заняття:	—	—	24	24	48			
– лекції	—	—	16	16	32			
– практичні заняття	—	—	8	8	16			
Самостійна робота:	—	—	51	51	102			
– підготовка до навчальних занять	—	—	12	12	24			
– опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях	—	—	16	17	33			
– виконання індивідуального завдання (курсова робота)	—	—	—	—	—			
– підготовка до контрольних заходів	—	—	22	23	45			
– підсумковий контроль	—	—	залік	залік	залік			

2 Зміст дисципліни

Тема лекції (заняття)	Обсяг, години		Вид контролю
	д.ф.н.	з.ф.н.	
1	2	3	4
Заліковий модуль 1. Теоретичні основи управління конкурентоспроможністю			
Лекції			
1 Основи теорії конкуренції	2		
2 Сутність основних економічних законів ринкових відносин	2		
3 Стратегії конкуренції	2		
4 Організаційні форми бізнесу	2		
5 Узагальнюючі показники оцінки конкуренції	2		
6 Теорія управління конкурентними перевагами	2		
7 Наукові підходи до управління конкурентоспроможністю	2		
8 Вплив сучасного ринку на конкурентоспроможність залізничних перевезень (перша частина)	2		
Практичні заняття			
1 Монополії на транспорті та шляхи їх реформування	2		
2 Визначення вартості проїзду залежно від швидкості руху поїзда	2		
3 Розробка узагальнюючого показника оцінки конкуренції пасажирських перевезень на ринку транспортних послуг	2		
4 Управління конкурентними перевагами залізничного транспорту (Частина перша)	2		
Самостійна робота			
Підготовка до аудиторних занять (лекцій, практичних)	12		
Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях	16		
Підготовка до контрольних заходів та їх складання	22		
Усього годин/кредитів ECTS	75/2,5		
Заліковий модуль 2. Методи управління факторами конкурентоспроможністю організації			
Лекції			
8 Вплив сучасного ринку на конкурентоспроможність залізничних перевезень (Друга частина)	2		
9 Методи оцінки конкурентоспроможності об'єктів	2		
10 Формування цілей та структури стратегії підвищення конкуренції організації	2		
11 Методи розробки нормативів конкурентоспроможності об'єктів	2		
12 Логіка бізнесу	2		
13 Підвищення конкурентоспроможності пасажирських перевезень	4		
14 Управління конкурентоспроможністю залізничного транспорту за рахунок структурної реформ	2		
Практичні заняття			
5 Управління конкурентоспроможністю пасажирських приміських перевезень	2		
6 Управління конкурентоспроможністю пасажирських перевезень за рахунок кільцевання поїздів та підвищення швидкості руху	4		

Поточний контроль

ПК1-50 балів

(опитування та тестування за матеріалами лекцій 1-8 і практичних занять 1-4)

Поточний контроль

ПК2-50 балів

(опитування та тестування за матеріалами лекцій 8-14 і практичних занять 4-7)

Залік з дисципліни

(за умов складання ПК1 і ПК2).

7 Реформування пасажирських перевезень	2	
Самостійна робота		
Підготовка до аудиторних занять (лекцій, практичних)	12	
Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях	17	
Підготовка до контрольних заходів та їх складання	23	
Усього годин/кредитів ECTS	75/2,5	
РАЗОМ годин/кредитів ECTS	150 / 5	

3 Методи навчання

Лекції та практичні заняття з використанням електронних дидактичних матеріалів (електронний конспект лекцій, завдання до практичних занять), що призначені для супроводу навчального процесу.

Самостійна підготовка з використанням друкованих та електронних підручників, навчальних посібників (з вільним доступом усім учасникам навчального процесу), інформаційних можливостей мережі Інтернет, а також інших локальних і мережевих інформаційних ресурсів з наданням відповідних посилань на джерело інформації.

4. Методи контролю та діагностування знань

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті шляхом усного та письмового опитування за теоретичним матеріалом, перевірки виконаних завдань, доповідей здобувача вищої освіти (за виконаними завданнями або ініціативні).

У разі потреби поточний контроль може здійснюватись на лекційних заняттях шляхом усного та письмового опитування за теоретичним матеріалом, доповідей здобувача вищої освіти (за виконаними завданнями або ініціативні).

Підсумковий контроль у формі заліку розподілено на дві частини (за поточними модулями). Проводиться у формі тестового контролю.

Критерії оцінювання рівня успішності навчання

Оцінка			Теоретична підготовка
ECTS	бали	національна	
A	90-100	5	- студент глибоко і в повному обсязі засвоїв програмний матеріал, грамотно, вичерпно та логічно викладає його в усній або письмовій формі; при цьому знає рекомендовану літературу, виявляє творчий підхід і правильно обґрунтуете прийняті рішення, добре володіє різносторонніми уміннями та навичками при виконанні практичних задач, відмінно виконує текстові та графічні матеріали
B	82-89	4	- студент знає програмний матеріал, грамотно і за суттю викладає його в усній або письмовій формі, припускаючи незначні помилки у доказах, трактовці понять та категорій; при цьому володіє необхідними уміннями та навичками при виконанні практичних

			задач, відмінно виконує текстові та графічні матеріали, мають місце деякі помарки
C	75-81	4	- студент знає програмний матеріал, грамотно викладає його в усній або письмовій формі, припускаючи неточності в доказах, трактовці понять та категорій; при цьому володіє необхідними уміннями та навичками при виконанні практичних задач, добре виконує текстові та графічні матеріали
D	67-74	3	- студент знає тільки основний програмний матеріал, припускає неточності, недостатньо чіткі формулювання, непослідовність у викладанні відповідей в усній або письмовій формі; при цьому невпевнено володіє уміннями та навичками виконання практичних завдань, задовільно виконує текстові та графічні матеріали
E	60-66	3	- студент знає тільки основний програмний матеріал, припускає грубі неточності, нечітко формулює і непослідовно дає відповіді в усній або письмовій формі; при цьому невпевнено володіє уміннями та навичками виконання практичних задач, задовільно виконує текстові та графічні матеріали
FX	35-59	2	- студент не володіє основним програмним матеріалом, допускає грубі помилки, які свідчать про нерозуміння матеріалу, у розрахунках отримані неправильні результати, на запитання дає неправильні відповіді; припускає принципові помилки у доказах, трактовці понять та категорій, не володіє основними уміннями та навичками при виконанні практичних задач, потрібна додаткова навчальна робота з дисципліни
F	0-34	2	- студент не розуміє і не орієнтується у матеріалі, розрахунки не доводить до кінця, не дає відповіді на запитання; потрібний повторний курс вивчення дисципліни

5 Методичне забезпечення

1. Чаркіна Т.Ю., Бараш Ю.С. Методичні вказівки та завдання до практичних занять з дисципліни «Управління конкурентоспроможністю на залізничному транспорті» Дніпропетр. нац. ун-т. залізн. трансп. ім. акад. В. Лазаряна. – Дніпропетровськ, 2014. 50 с.

6 Рекомендована література

За переліком, що наданий у Програмі.

7 Інформаційні ресурси

1. Бібліотека ДНУЗТ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://library.diit.edu.ua/uk>.
2. Електронний каталог бібліотеки ДНУЗТ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ecat.diit.edu.ua/cgi-bin/irbis64r_12/cgiirbis_64.exe?C21COM=F&I21DBN=DB2&P21DBN=DB2.
3. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>.

4. Євген Кравцов Настав час не для виживання, а для розвитку залізничного транспорту https://www.uz.gov.ua/press_center/ukrainian_railways_in_mass_media/458060/
5. Войцех Балчун, голова правління ПАТ "Укрзалізниця": "З Укрзалізницею можна зробити діамант" https://www.uz.gov.ua/press_center/ukrainian_railways_in_mass_media/442219/
6. Євген Кравцов: "Укрзалізниця" працює над створенням хабової моделі пасажирських перевезень https://www.uz.gov.ua/press_center/ukrainian_railways_in_mass_media/479097/
7. Третій модернізований електропоїзд вийде на маршрут приміських перевезень з Києва до міст-супутників https://www.uz.gov.ua/press_center/up_to_date_topic/461534/

Складова Робочої програми дисципліни
(для заочної форми навчання)

Дисципліна

Управління конкурентоспроможністю

Кафедра

"Економіка та менеджмент"

Спеціальність(и) 073 "Менеджмент"

1 Дані навчального плану

Всього (годин/кредитів) за навчальним планом 150 / 5

Курс навчання	№ семестру	Навантаження у семестрі, год/кредит	Аудиторні заняття, год.				Самостійна робота, год.	Контрольна робота, одиниці	Розрахунково-графічні роботи	Курсові проекти (роботи)	Форма підсумкового залік
			ВСЬОГО	ЛЕКЦІЙ	ЛАБОРАТОРНІ	ПРАКТИЧНІ					
I	1	150/5	8	6	0	2	142	0	0	0	залік

2 Календарний план навчальних занять

№ семестру	Вид заняття	Кількість аудиторних занять	Тема заняття (лекції, практичного і т. н.)	Література
2	Лекція	2	Основи теорії конкуренції	4, 5, 10
2	Лекція	2	Сутність основних економічних законів ринкових відносин	4, 5, 10
2	Лекція	2	Стратегії конкуренції	1, 4, 8
2	Практичне	2	Монополії на транспорті та шляхи їх реформування	4, 10

Укладач Сергій

Завідувач кафедри Сергій
 (підпис, дата)